

Kičeneras -Vaterlū latvieši 1.

Valentīne Karnupis
2008. gada janvarī

Gadiem paejot ir jāatskatās, kas šai laika posmā ir darīts vai gribēts darīt.

1950-to gadu mijā Kičenera-Vaterlū un apkārtnē bija samērā daudz latviešu un arvienu pieauga bērnu skaits. Visi jauni vai pašos spēka gados, sirsnīgi ķerās pie darba – organizēt un darīt mērķtiecīgu darbu sadzīves laukā. Pēc smaga dienas darba, bērnu audzināšanas – katram jau arī bija sava dzīves vieta, kas bija jāapkopj – nebija par grūtu vakarā sanākt kādās mājās un lemt un darīt.

Kičernerā-Vaterlū un apkārtnē dzīvojošie latvieši jau 1949. gadā bija sākuši organizēties – dibināt K-V un apkārtnes (KVLB) latviešu biedrību. Statusus parakstīt, statutu pieņemšanas sapulcē ievēl: Māc. Eduardu Ķerģi, Pēteri Ulmani, Kārli Skuju, Benediktu Čeveri, Kārli Andersonu, Vitoldu Krustānu un Albertu Taubi. 1950. gadā 24. septembrī, YWCA telpās, Frederika ielā, Kičenerā. Līdz ar to nodibināta pirmā organizācija, kas

aptvēra apmērām 200 jaunus un vecākus latviešus Kičenerā un apkārtnē. Pirmā KVLB valdē ievēlēja Albertu Rudusānu – valdes priekšsēdis, Pēteri Ulmani, Valentīnu Berkmani-Karnupi un Kārli Andersonu.

1951. gadā
Albertam
Rudusānam,
aizejot par
priekšnieku
jaundibinātajai
DV valdei, par
valdes

priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Ceru, kas biedrībā darbojās līdz savas dzīves beigām.

Revīzijas komisija: Emma Kļavniece-Šēra, Jānis Dundurs un māc. Eduards Ķerģis. Sākās organizēta, aktīva sabiedriska dzīve.

1951. gada rudenī organizējās bijušie leģionāri un karavīri arbalstītāji un nodibināja Daugavas Vanagu Kičeneras-Vaterlū nodaļu (turpmāk DVKV). Par pirmo valdes priekšsēdi ievēl Albertu Rudusānu. DVKV nodarbojās galvenokārt ar palīdzības meklēšanu un palīdzēšanu bijušiem leģionāriem, karavīriem un viņu ģimenēm.

Kičenera un apkārtnē vairums latviešu bija luterticīgi. Jau pirms organizāciju dibināšanas vietējos latviešus pulcināja māc. Eduards Ķerģis. Nodibinājās Kičeneras-Vaterlū un apkārtnes K-V Ev.-Lut. Latviešu baznīcas kopa. Pēdējos – ilgus gadus kopu vadīja Jānis Zommers un kasieris Jānis Ozols. Kādreiz bija krietns pulks dievlūdēju. Kopu apkalpoja: Māc. Eduards Ķerģis – Kičenera, prāv. Arturs Voitkus – Hamiltona, prāv.

Pavasars – Hamiltona, un vēl daži īsu laiku. Ilgus gadus uz Kičeneru brauca māc. Ādolfs Čops – Toronto un patreizējais – prāv. Ivars Gaide – Hamiltona.

1950. gadā, tūlīt pēc KVLB nodibināšanas, sākās pirmais darbs ar 18.novembra, Latvijas neatkarības svētku, sarīkošanu Kičenerā.

Tie notika Ev.-Lut. Sv. Pētera baznīcas telpās. Uz tiem ieradās gandrīz visi K-V un tuvuma dzīvojošie latvieši tērpušies svētku drānās.

Turpmāk 18.novembra svinības tika rīkotas kopīgi – KVLB, DVKV un Ev.-Lut. baznīcas kopa. Daudz gadus 18.nov. svinības tika rīkotas Sv. Mateja baznīcas telpās, kur arī notika

visidievkalpojumi. Beidzamos gadus KVLB un DVKV nolēma 18.novembra svinības rīkot pārmaiņus – vienu gadu KVLB un otru DVKV, ar baznīcas kopas piedalīšanos. Pēdējā laikā latviešu skaits ir stipri samazinājies. 18.novembra sarīkojumu apmeklē apm. 40 personas, kas mūsu situācijā vēl ir apmierinoši. Vecie izmirst, bērni aiziet uz citām pilsētām, jaunie apprecās ar citas tautības cilvēkiem.

Katru gadu 14. jūnijā visas trīs vietējās latviešu organizācijas rīkoja aizvesto piemiņas dievkalpojumu Sv. Mateja baznīcā. Beidzamos gadus šis dievkalpojums notiek kopā ar igauņiem, igauņu izkārtojumā.

Visos sarīkojumos lielu kuplinājumu un prieku sagādāja mūsu pašu mākslinieki. Mums spēlēja Rīgas Nacionālās Operas vijolnieks Voldemārs Lasmanis, deklamēja Nacionālā teātra aktieris Krišjānis Spricenieks, un dažus gadus vēlāk pievienojās komponists un diriģents Jānis Norvilis. Ielūgti tika mākslinieki un kori no apkārtējām pilsētām – Toronto, Hamiltonas un Londonas.

Pēc 18.novembra sarīkojuma KVLB sāka domāt par dažādām sabiedriskām nodarbībām.

Tā radās gadskārtēja Mārtiņa un Maija balles rīkotas dažādās īrētās telpās. Vēlāk rīkošana

piedalījās arī DVKV. Tas bija labs izkārtojums. DVKV rudenī rīkoja DVKV gada svētkus. 1980-to gadu beigās ballu laiks izbeidzās.

KVLB rīkoja Mātes Dienu un Ziemassvētku eglītes vakaru.

Tās bija lielas bērnu dienas. Skolas bērni radīja, ko bija Ilze Zommere ar vecāku palīdzību iemācījuši. Mātes dienā mātes apsveica ar kādu ziediņu. Ziemsvētkos nāca Ziemsvētku vecītis ar lielu maisu un pāris žagariņiem. Tie gan netika lietoti. Ziemassvētku vecīti iemiesoja Krišjānis Spriceniēks un Arnolds Kurmis.

KVLB gādāja, lai Kičenerā būtu latviešu skoliņa. Līdz šim par to pārlietu pūlējās māc. Eduards Ķergis, sestdienas, staigādams no mājas uz māju un mācīdams lasīt un rakstīt mazos bērnus. Tā 1958. gadā tika nodibināta latviešu valodas skoliņa ar skolotāju vēsturnieci Ilzi Zommeri. Skola notika katru otru sestdienu Alberta un Ņinas Rudusānes mājā. Galdiņus un kreslus „sabūvēja“ Alberts Rudusāns. Skolā mācījās apm. 12 bērnu, skola izbeidza darbību 1970-to gados skolnieku trūkuma dēļ.

1980-to gadu beigās tika nodibināta latviešu sestdienas skola skolotāja Pētera Lasmaņa vadībā.

Skola izbeidza darbību 1990-to gadu sākumā, skolēnu trūkuma dēļ.

1950 gadā tika noorganizēts jaukts koris vijolnieka Voldemāra Lasmaņa vadībā.

1950-to gadu otrā pusē darbību uzsāka koris komponista un diriģenta Jāņa Norvila vadībā.

Kora priekšnieks KVLB priekšsēdis Jānis Cers. Koris darbību izbeidza 1960-tos gados dziedātāju trūkuma dēļ.

KVLB paspārnē nodibināja teatra trupa Nacionālā Teatra aktiera Krišjāņa Spricinieka

vadībā.

Izrādes notika

kā Kičenerā tā

„ciemos“.

Izrādīja

K.Lietiņa

„Nebrauc tik

dikti“.

Pie KVLB kādu laiku darbojās deju kopa Berkmanes-Karnupes vadībā.

1960-tos gados kādu laiku darbojās skautu un mazskautu grupa, ko iesāka Gunārs Šūbiņš.

Darbu turpināja vadīt Edmunds Ozols. Sanāksmes notika Alberta un Ņinas Rudusānes mājās. Skautu vadītājs E. Ozols noteiktās svētdienās brauca no Toronto nodarboties ar Kičeneras bērniem.

Visas nodarbības grupas strādāja pašai izziņģīgi un nenogurstoši. Mēs varējām sastādit savu programmu, visos sanāksmes gadījumos iepriecināt citus un paši priecāties. Un galvenais – neviens nežēlojās par nogurumu vai laika trūkumu.